

Instytut Pamięci Narodowej

[https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/212514,Otwarcie-plenerowej-wystawy-elementarnej-Stanislaw-Mierzwa.h
tml](https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/212514,Otwarcie-plenerowej-wystawy-elementarnej-Stanislaw-Mierzwa.html)
27.02.2026, 00:52

Otwarcie plenerowej wystawy elementarnej „Stanisław Mierzwa”

Wystawę poświęconą Stanisławowi Mierzwie zaprezentowaliśmy przy Krakowskim Przedmieściu w Warszawie, przed siedzibą Stowarzyszenia „Wspólnota Polska”. W wernisażu wziął udział dr Mateusz Szpytma, zastępca prezesa Instytutu Pamięci Narodowej.

28.01.2025

[Działacze ludowi](#) [Ludowcy](#) [Represje](#) [Ruch ludowy](#) [Stronnictwo Ludowe](#) [Wierzchosławice](#) [Wincenty Witos](#) [Związek Młodzieży Wiejskiej](#)

Ekspozycja, przygotowana przez Archiwum IPN w związku z 120. rocznicą urodzin i 40. rocznicą śmierci Stanisława Mierzwy, przedstawia biografię tego wybitnego działacza ludowego, najbliższego współpracownika Wincentego Witosa, prawnika, zawsze myślącego kategoriami dobra Polski.

Na 18 planszach przedstawiona została biografia Stanisława Mierzwy: od dzieciństwa, edukacji i społecznej działalności w młodości, poprzez dojrzałe lata współtworzenia ruchu ludowego i represje ze strony władz komunistycznych, po kultywowanie pamięci o Wincentym Witosie w latach powojennych.

Prezentowane na ekspozycji zdjęcia i dokumenty w większości pochodzą z kolekcji przekazanej do zasobu IPN przez Wojciecha Mierzwę, w ramach projektu [Archiwum Pełne Pamięci](#). Plansze zostały uzupełnione ikonografią z Muzeum Ziemi Tarnowskiej (w tym z jego oddziału: Muzeum Wincentego Witosa w Wierzchosławicach) oraz Muzeum Armii Krajowej w Krakowie.

- Chcemy pokazać człowieka niezwykłego, który był wierny swoim ideałom do końca, mimo więzień, mimo represji, mimo inwigilacji. Może to być wzór polityka, może to być wzór społecznika, ale może to być też wzór dla tych wszystkich, którzy dbają o historię i o pamięć

- powiedział dr Mateusz Szpytma, zastępca prezesa IPN, podczas wernisażu.

Założenia wystawy przedstawiła Marzena Kruk, dyrektor Archiwum IPN. Zachęciła również do udziału w kolejnych wydarzeniach dotyczących Stanisława Mierzwy, organizowanych przez Instytut w 2025 roku.

Ryszard Ochwat, prezes Zarządu Towarzystwa Przyjaciół Muzeum Wincentego Witosa w Wierzchosławicach, podkreślił wkład Stanisława Mierzwy w utrwalanie pamięci i popularyzację działalności Witosa, jednocześnie wokół jego idei działaczy ruchu ludowego w czasach PRL, organizowanie co roku „Zaduszek Witosowych”, inicjowanie pomników Witosa, budowę Uniwersytetu Ludowego w Wierzchosławicach czy tworzenie muzeum jego imienia. Na koniec prezes Ryszard Ochwat przeczytał fragment wspomnień Heleny Ściborowskiej-Mierzwy, żony Stanisława, z 1946 r. W emocjonujący sposób przedstawiała ona okoliczności, w jakich jej mąż został podstępnie aresztowany przez funkcjonariuszy Urzędu Bezpieczeństwa.

Wielkim zaszczytem dla autorów wystawy był udział w wernisażu członków rodziny Stanisława

Mierzwy, w tym wnuczki, Magdaleny Raczkowskiej, oraz wnuczek rodzeństwa bohatera wystawy: Beaty Gosk, Urszuli Dąbrowskiej oraz Haliny Brzozowskiej. Goście podzielili się z zebranyymi swoimi wspomnieniami, a także wrażeniami z prezentowanej wystawy.

W otwarciu wystawy uczestniczyli m.in.: przewodniczący Zarządu Krajowego Stowarzyszenia „Wspólnota Polska” Tomasz Różniak, dyrektor Elżbieta Osińska-Kassa oraz zastępca dyrektora Narodowego Instytutu Kultury i Dziedzictwa Wsi Nina Sapa, a także (w imieniu Muzeum Historii Polskiego Ruchu Ludowego) prof. Romuald Turkowski z Uniwersytetu Warszawskiego. Z Biskupic Radłowskich specjalnie na to wydarzenie przybył dr Roman Głowacki, autor publikacji „Stanisław Mierzwa. Patron Szkoły Podstawowej w Biskupicach Radłowskich”.

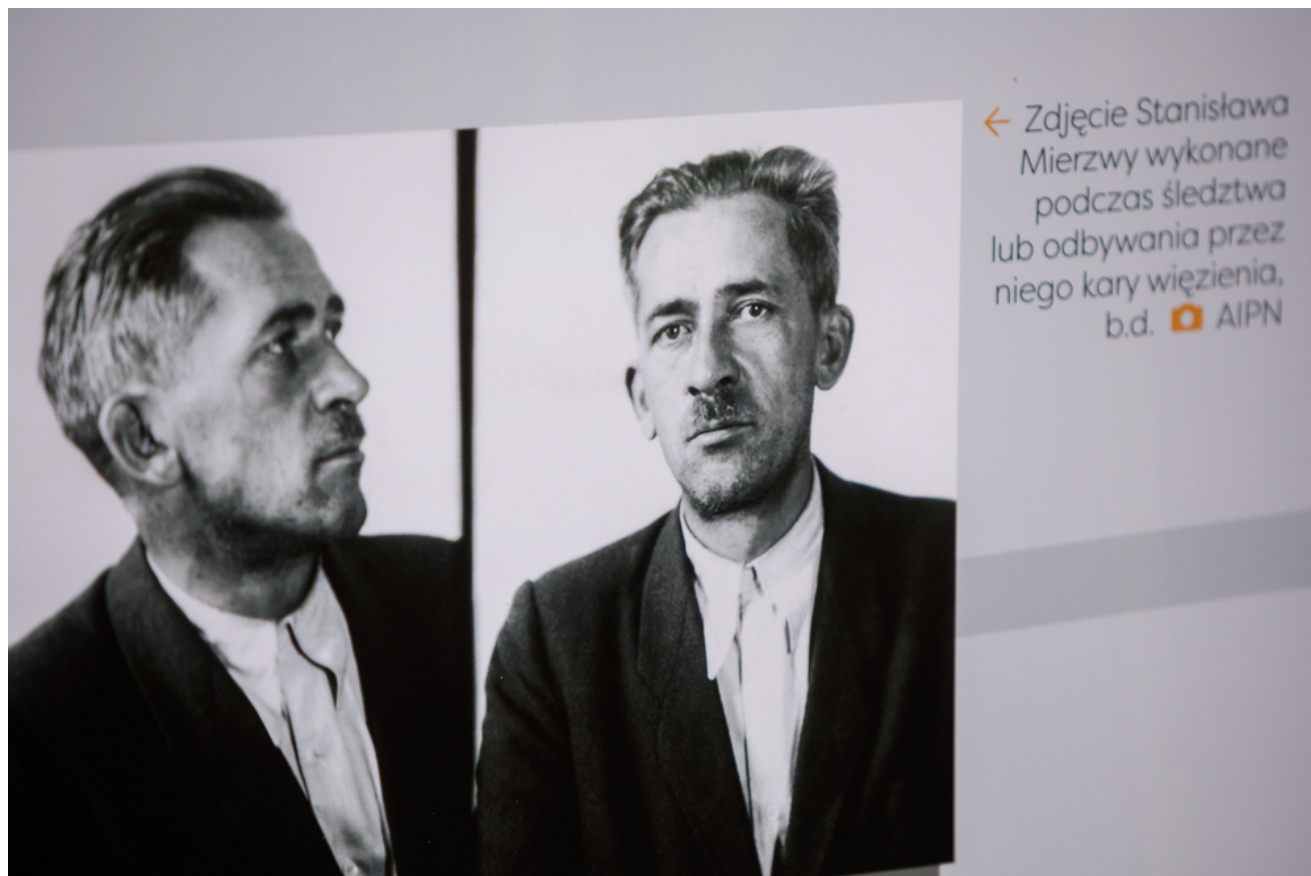
Radosław Kurek, współautor ekspozycji, a jednocześnie autor najnowszego albumu poświęconego Stanisławowi Mierzwie, przekazał członkom rodziny egzemplarze swojej książki. [Album „Stanisław Mierzwa \(1905-1985\)”](#) został przygotowany w Archiwum IPN. Promocja publikacji odbędzie się 8 lutego w rodzinnej wsi bohatera, Biskupicach Radłowskich.

Autorami ekspozycji są pracownicy pionu archiwalnego IPN: Marzena Kruk, Radosław Kurek (OIPN w Krakowie) oraz Paweł Zielony (AIPN). Recenzentem wystawy jest dr Mateusz Szpytma. Redakcji tekstu dokonała Małgorzata Kacperek, natomiast autorem projektu graficznego jest Krzysztof Kapłon.

Zapraszamy do obejrzenia wystawy oraz do wysłuchania [podcastu na platformie Spotify](#). W rozmowie o działalności i dorobku Stanisława Mierzwy udział wzięła jego rodzina, w tym syn Wojciech, zastępca prezesa IPN dr Mateusz Szpytma oraz Radosław Kurek z krakowskiego Oddziału IPN, autor albumu.

Otwarcie plenerowej wystawy elementarnej „Stanisław Mierzwa” – Warszawa, 28 stycznia 2025. Fot. Sławek Kasper (IPN)

← Zdjęcie Stanisława Mierzwy wykonane podczas śledztwa lub odbywania przez niego kary więzienia, b.d. AIPN

Otwarcie plenerowej wystawy elementarnej „Stanisław Mierzwa” – Warszawa, 28 stycznia 2025. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Otwarcie plenerowej wystawy elementarnej „Stanisław Mierzwa” – Warszawa, 28 stycznia 2025. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Otwarcie plenerowej wystawy elementarnej „Stanisław Mierzwa” – Warszawa, 28 stycznia 2025. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Otwarcie plenerowej wystawy elementarnej „Stanisław Mierzwa” – Warszawa, 28 stycznia 2025. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Otwarcie plenerowej wystawy elementarnej „Stanisław Mierzwa” – Warszawa, 28 stycznia 2025. Fot. Sławek Kasper (IPN)

* * *

Stanisław Mierzwa urodził się 27 stycznia 1905 r. we wsi Biskupice Radłowskie. W 1934 r. ukończył prawo na Uniwersytecie Jagiellońskim. Z ruchem ludowym związany był od okresu studiów. Początkowo działał w Polskiej Akademickiej Młodzieży Ludowej i w Związku Młodzieży Wiejskiej RP „Wici”. W 1931 r. wstąpił do Stronnictwa Ludowego, a już w 1935 r. wybrany został do Naczelnego Komitetu Wykonawczego partii.

Podczas okupacji niemieckiej współtworzył konspiracyjne SL „Roch” w Małopolsce. W październiku 1943 r. wszedł w skład Centralnego Komitetu Ruchu Ludowego SL. Jako przedstawiciel ludowców zasiadał w krakowskim Międzypartyjnym Komitecie Politycznym. Po utworzeniu w styczniu 1944 r. Rady Jedności Narodowej – substytutu podziemnego parlamentu – został jej członkiem.

Aresztowany przez NKWD w końcu marca 1945 r. wraz z innymi przywódcami Polski Podziemnej, został w procesie szesnastu skazany na cztery miesiące więzienia. Na początku sierpnia wrócił do kraju, a w październiku rozpoczął praktykę adwokacką w Krakowie. Przystąpił do Polskiego Stronnictwa Ludowego, stając się członkiem władz tej największej siły opozycyjnej w kraju.

W 1946 r. został aresztowany przez UB i skazany na 10 lat więzienia. Po zwolnieniu w 1953 r. wrócił do pracy w adwokaturze. Do końca życia był inwigilowany przez komunistyczny aparat represji. Poświęcił się działalności na rzecz upamiętnienia premiera Witosa – był m.in. inicjatorem utworzenia Muzeum Wincentego Witosa (otwartego w grudniu 1971).

Stanisław Mierzwa zmarł 10 października 1985 r. w Krakowie. Pochowany został w Wierchosławicach.

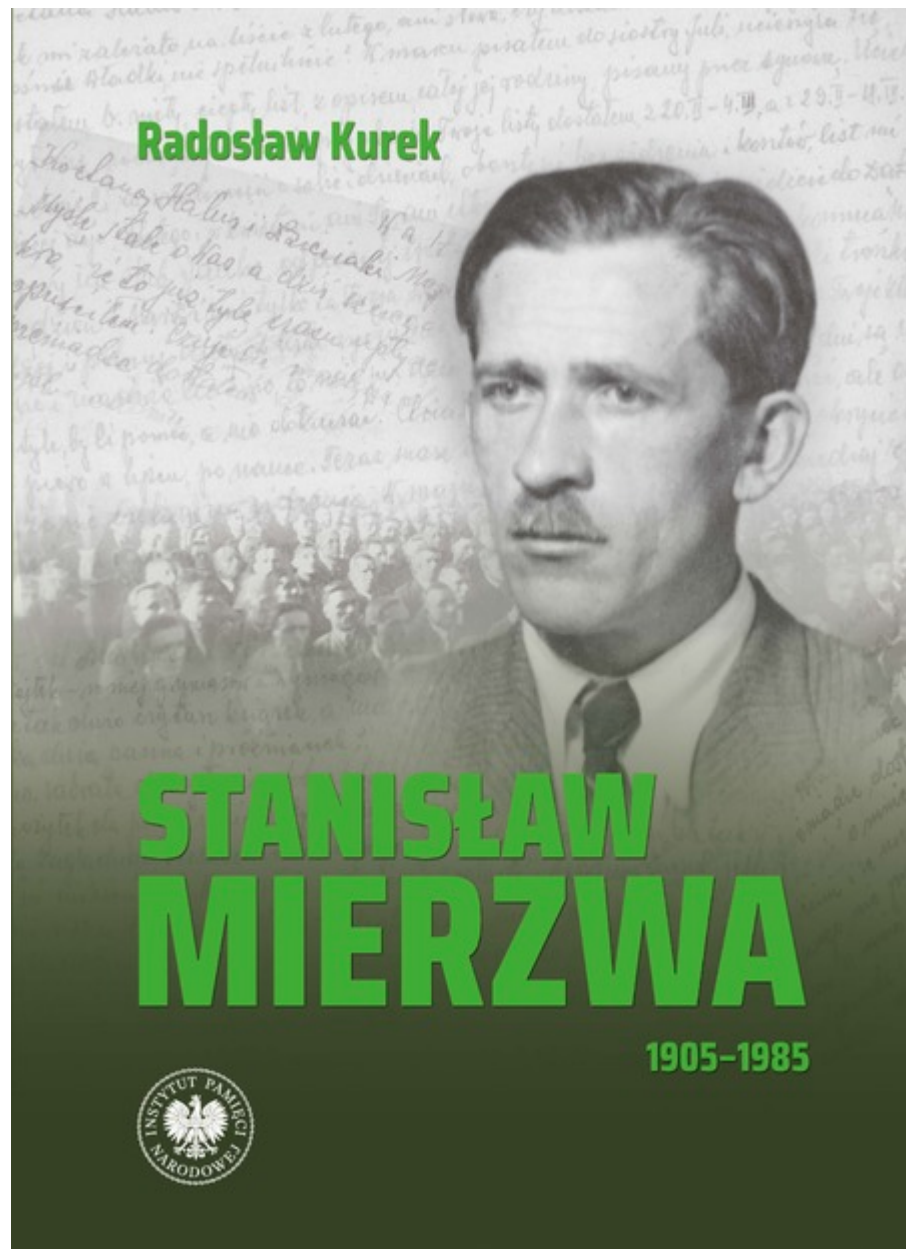
[Poprzedni Strona](#)
[Następny Strona](#)

Warszawa

Ruch ludowy, Stanisław Mierzwa, Wincenty Witos

Wystawa

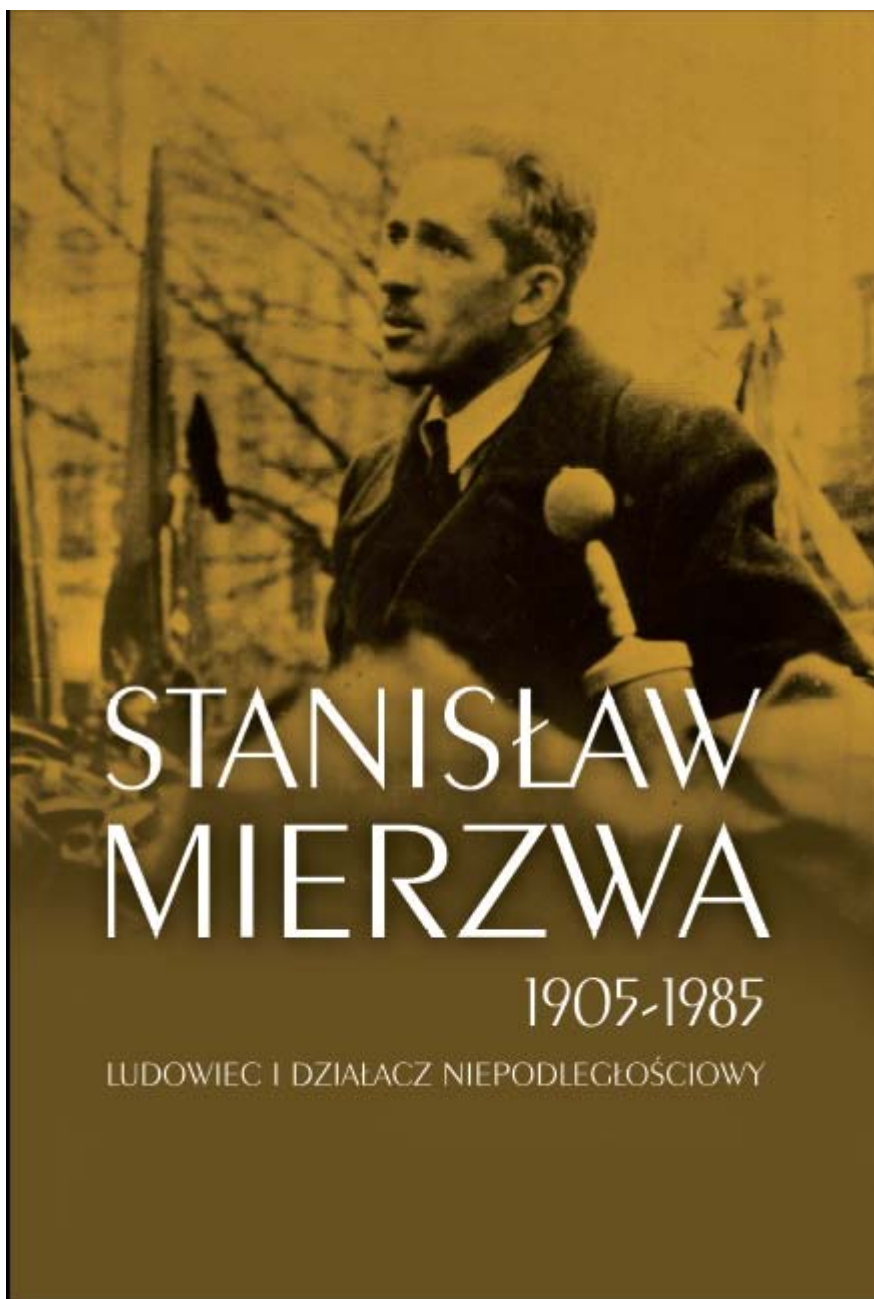
Powiązane wiadomości

Stanisław Mierzwa 1905-1985

Archiwum Pełne Pamięci. Listy Stanisława Mierzwy ze stalinowskich więzień

STANISŁAW MIERZWA

1905-1985

LUDOWIEC I DZIAŁACZ NIEPODLEGŁOŚCIOWY

Stanisław Mierzwa 1905-1985. Ludowiec i działacz niepodległościowy

Uroczystości upamiętniające Stanisława Mierzwę